

**KAMMARRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Avdelning 03

DOM

2011-12-22

Meddelad i Stockholm

Mål nr 4646-11

KLAGANDE

Skarpnäcks stadsdelsnämnd i Stockholms stad

Ombud:
Stadsadvokat Eva Ahlholm
Juridiska avdelningen
105 35 Stockholm

MOTPART

Sairan Ali, 710312-5121
c/o Komrannozhatzadeh
Skarpnäcks Allé 36
128 33 Skarpnäck

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 18 juli 2011 i
mål nr 3177-11, se bilaga A

SAKEN

Bistånd

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

1. Kammarrätten meddelar prövningstillstånd.
 2. Kammarrätten avslår överklagandet.
-

YRKANDEN M.M.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd i Stockholms stad (stadsdelsnämnden) yrkar att kammarrätten, med ändring av förvaltningsrättens dom, fastställer stadsdelsnämndens beslut den 21 januari 2011 och anför till stöd för sin talan bl.a. följande. Att den enskilde inte medverkar till sin försörjning innebär inte att socialtjänsten är skyldig att försöka beräkna ett fiktivt underlag för bistånd som kan leda till att den enskilde får felaktig ersättning eller mer ersättning än om ansökan hade gjorts på rätt sätt med utnyttjande av rätten till förmåner från socialförsäkringen och liknande. Efter det att Sairan Ali hade fött barn uppmanades hon av stadsdelsnämnden att hos Försäkringskassan ansöka om föräldrapenning, underhållsstöd och bostadsbidrag inför ansökan om bistånd för februari månad 2011. Hon hade vid tidpunkten för såväl biståndsansökan som stadsdelsnämndens beslut inte ansökt om underhållsstöd och bostadsbidrag. Hade hon gjort det hade bistånd kunnat beviljas även om Försäkringskassan ännu inte hade fattat något beslut. Mot bakgrund av bestämmelserna om återsökning av bistånd som utbetalas i avvaktan på beslut från Försäkringskassan hade stadsdelsnämnden varit försäkrad om att inte utge för mycket eller felaktig ersättning. När en enskild inte har ansökt hos Försäkringskassan om sådana bidrag som hon är berättigad till finns inga rättsliga förutsättningar för att utge bistånd. I denna situation finns det ingen garanti för att ansökan kommer att lämnas in och att stadsdelsnämnden kommer att få tillbaka den utgivna ersättningen.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten finner skäl att meddela prövningstillstånd och företar målet till omedelbart avgörande.

I förarbetena (prop. 2000/01:80, s. 93-94) till socialtjänstlagen (2001:453) uttalas bl.a. följande. I uttrycket ”inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt” ligger bl.a. att den enskilde måste utnyttja alla de möjligheter som normalt står honom eller henne till buds. Den som kan arbeta är skyldig att söka arbete. I skyldig-

heten att söka arbete inbegrips också en skyldighet att delta i verksamheter som anordnas för arbetslösa, kompetenshöjande verksamhet etc. liksom att söka andra former av bidrag som finns, såsom bostadsbidrag, studiebidrag, a-kasseersättning. Den som har ekonomiska tillgångar måste först använda sig av dem innan försörjningsstöd kan komma i fråga. Det är dock viktigt att betona att det alltid måste göras en individuell bedömning vid prövning av rätt till bistånd.

Av utredningen i målet framgår att Sairan Ali, trots att hon av stadsdelsnämnden blivit uppmanad till det, inte vid tidpunkten för stadsdelsnämndens beslut hade ansökt om vissa bidrag som hon skulle kunna haft rätt till. Om hon hade gjort det kan det antas att hon i vart fall delvis skulle haft möjlighet att själv tillgodose sina behov. Det kan dock inte i avsaknad av exempelvis normberäkning uteslutas att det hade funnits ett kvarvarande behov av försörjningsstöd för Sairan Ali även om hon hade sökt och beviljats de aktuella bidragen. Vad avser detta eventuella kvarvarande behov av försörjningsstöd har det inte framgått att hon själv hade kunnat tillgodose detta eller att hon hade kunnat få det tillgodosett på annat sätt.

Stadsdelsnämnden synes dock mena att redan det förhållandet att Sairan Ali inte uppfyllt skyldigheten att ansöka om bidrag medför att hon inte har rätt bistånd oavsett hur en prövning av denna ansökan skulle utfalla. Så har i praxis de fall bedömts där den enskilda inte uppfyllt skyldigheten att söka arbete.

Till skillnad mot vad som är fallet när någon underlåter att söka arbete är det dock i fall som det nu aktuella, i vart fall beträffande vissa stöd och bidrag, möjligt att göra en beräkning av i vilken utsträckning den enskilde genom att söka de bidrag och stöd hon uppmanats till själv kunnat tillgodose sina behov.

Kammarrätten finner därför att förvaltningsrätten haft fog för sitt beslut att återförvisa målet till stadsdelsnämnden för utredning av om det funnits ett kvarvarande behov av försörjningsstöd för februari 2011. Överklagandet ska därför avslås.

Kammarrättens beslut att meddela prövningstillstånd får enligt 33 § tredje stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) inte överklagas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR domen i övrigt, se bilaga B (formulär 1).

Jerry Eriksson
lagman
ordförande

Anders Jonsson
kammarrättsråd
referent

Åke Kärnell
adjungerad ledamot

Målet har föredragits av kammarrättsfiskalen Andreas Hamrén

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Allmänna avdelningen

DOM
2011-07-18
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
3177-11
5398-11
Enhet 13

KLAGANDE

SAIRAN Ahmad Ali, 710312-5121
Skarpnäcks Allé 36
128 33 Skarpnäck

MOTPART

Skarpnäcks stadsdelsnämnd i Stockholms stad
Box 5117
121 17 Johanneshov

ÖVERKLAGADE BESLUT

Skarpnäcks stadsdelsnämnds i Stockholms stad beslut 2011-01-21 och
2011-02-28

SAKEN

Bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) – SoL

DOMSLUT

Förvaltningsrätten återförvisar, såvitt avser Sairan Alis rätt till bistånd för februari 2011, målet till Skarpnäcks stadsdelsnämnd i Stockholms stad för fortsatt utredning och normberäkning. I denna har stadsdelsnämnden rätt att räkna sådana bidrag för januari 2011, som Sairan Ali haft rätt till men underlåtit att söka, som fiktiv inkomst.

Förvaltningsrätten avslår överklagandet såvitt avser Sairan Alis ansökan om bistånd för mars 2011.

Dok.Id 142324

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se	08-561 680 01	måndag – fredag 09:00-15:00

BAKGRUND, YRKANDEN M.M.

Skarpnäck stadsdelsnämnd (stadsdelsnämnden) beslutade den 21 januari 2011 att avslå Sairan Alis ansökan om försörjningsstöd för februari 2011. Som skäl för beslutet angavs i huvudsak följande. Behovet kan tillgodoses genom att Sairan Ali hos Försäkringskassan ansöker om bostadsbidrag och underhållsstöd. Hon har tidigare uppmanats att söka dessa bidrag. Vid kontroll med Försäkringskassan den 21 januari 2011 hade Sairan Ali ännu inte inkommit med ansökan. Därigenom går hon miste om ersättning hon har rätt till. Sairan Ali är informerad om att hon är skyldig att söka alla former av bidrag och ersättningar som går före rätten till försörjningsstöd.

Stadsdelsnämnden beslutade den 28 februari 2011 att avslå Sairan Alis ansökan om försörjningsstöd för mars 2011. Som skäl för beslutet angav stadsdelsnämnden i huvudsak följande. Sairan Ali har valt att utan giltigt skäl inte medverka till hembesök och anses därför inte medverka till utredningens slutförande. Syftet med hembesöket var att utreda hennes boendesituation. Sairan Ali bor ogiltigt i andra hand utan värdens tillåtelse vilket är ett osäkert boende. Stadsdelsnämnden ville utreda att hon bor stadigvarande på adressen och följa upp det hembesök som gjorts ett år tidigare; vid det hembesöket var lägenheten omöblerad. Sedan dess har Sairan Alis livssituation förändrats och hon är nu ensamstående mor till ett litet barn.

Sairan Ali överklagar besluten och yrkar att hon ska beviljas de sökta bi-
stånden. Till stöd för sitt yrkande anför hon i huvudsak följande. Vad gäller februari 2011 vill hon att stadsdelsnämnden beaktar Försäkringskassans beslut att inte utge någon föräldrapenning. Hon har lånat pengar för att kunna betala bl.a. hyran. Hon hade tid hos sin handläggare på morgonen den 28 februari 2011 och hade bokat tid för sin sons vaccination senare på dagen samt även bokat tid för egen del på Danderyds sjukhus. Hon ville ha tolk till mötet med handläggaren men denne tyckte det var onödigt. De sa

till henne att de skulle gå hem till henne för besök och hon undrade varför hon skulle komma dit om de skulle hem till henne. Hon berättade att hon hade andra planer och frågade om de vill ta hennes nycklar och besöka hennes hem men att hon inte kunde komma med. Hon är ensamstående mamma och får hjälp av sin sambos syster med att fylla i blanketter o.d.

Stadsdelsnämnden vidhåller sina beslut och anför följande. Sairan Ali fick avslag på sin ansökan om försörjningsstöd för februari 2011 då hon inte sökt föräldrapenning, bostadsbidrag samt underhållsstöd hos Försäkringskassan. Hon ingav i samband med överklagandet komplettering genom beslut om föräldrapenning samt ansökan om bostadsbidrag. Hon har dock inte ansökt om underhållsstöd trots att hon fått upprepade chanser att söka. Avseende hembesöket var hon inbokad för besök på stadsdelsförvaltningen kl 10.15 och fick förfrågan angående hembesöket kl 10.35. Bedömningen gjordes att det fanns gott om tid att genomföra hembesöket trots den bokade läkartiden kl 14.00. Sairan Ali uppgav då att hon skulle träffa en kompis kl 12.00 och därför inte kunde följa med på hembesöket. Utredaren påtalade då att det trots detta fanns gott om tid för ett hembesök. Sairan Ali sa då istället att hon skulle träffa sin vän kl 11.00. Sairan Ali fick tydlig information om att hembesöket ses som en del av utredningen och därmed kan påverka beslutet avseende mars månad. Hon har tidigare kommunicerat med handläggaren via telefon utan problem och anses därför förstå syftet med besöket trots att någon tolk inte var närvarande. Sairan Ali erbjöd sina nycklar så att stadsdelsnämnden själv skulle kunna göra ett hembesök. Detta var dock inte ett alternativ då hembesök inte görs utan att den sökande medverkar. I sitt överklagande skriver Sairan Ali att hon har en sambo. Det är ny information för stadsdelsnämnden och motiverar ytterligare ett hembesök. Det kräver vidare utredning av boendesituationen inför ansökan om ekonomiskt bistånd för april månad. Sairan Ali fick en utbetalning av barnbidrag om

1 050 kr den 18 februari 2011 samt föräldrapenning om 4 464 kr den 25 februari 2011 varför det inte anses föreligga någon nödsituation avseende mars månad.

Sairan Ali har genmält bl.a. följande. Hon har fått barn med en man som bor i Holland och som inte är hennes sambo. Han var här för att skriva under faderskapsbeviset men hon har förklarat att han inte bor hos dem. Hon hade en läkartid kl 14.00 och behövde först åka till stan och lämna sin son hos sin kompis. Om hon hade haft bil skulle hon ha hunnit men nu var hon tvungen att åka kommunalt till stan och sedan till Danderyds sjukhus.

DOMSKÄL

För rätt till bistånd enligt socialtjänstlagen krävs att den sökande inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt. Detta innebär att den enskilde måste utnyttja alla de möjligheter till egen försörjning som normalt står honom eller henne till buds innan rätten till bistånd inträder.

Om den enskilde genom socialförsäkringsförmåner och andra ersättningar helt eller delvis kan tillgodose sitt behov, bör socialnämnden hänvisa honom eller henne till att ansöka om dessa. Sådana förmåner och ersättningar kan vara t.ex. bostadsbidrag, underhållsstöd, sjukpenning, föräldrapenning, äldreförsörjningsstöd samt sjukersättning och aktivitetsersättning.

Enligt stadsdelsnämndens journalanteckningar har Sairan Ali den 8 februari 2011 sagt att hon ansökt om föräldrapenning och underhållsstöd men att det sistnämnda beslutet dröjer, samt att hon inte kan ansöka om bostadsbidrag då hon bor i andra hand. Försäkringskassan har då svarat att hon kan söka bostadsbidrag om hon har ett godkänt andrahandskontrakt och att hon måste ringa Försäkringskassan för att åtminstone ansöka om barndelen om 900 kr,

så ska utredaren ta ställning till överklagan. Sairan Ali har ingett beslut från Försäkringskassan som visar att hon får föräldrapenning på grundnivå, 180 kr/dag, t.o.m. den 20 januari 2011. Hon har enligt stadsdelsnämnden ingett kopia på sin ansökan om bostadsbidrag i samband med överklagandet. Hon har dock inte visat att hon sökt underhållsstöd.

Stadsdelsnämnden har, såvitt framkommit, inte gjort någon normberäkning för februari 2011, utan avslagit ansökan helt på ovan angivna grunder. Det kan emellertid vara fallet att Sairan Ali, även om hon hade sökt alla bidrag hon hade rätt till, skulle ha haft visst normunderskott och vara berättigad till bistånd; detta framgår inte av utredningen. Målet ska därför återförvisas till stadsdelsnämnden, som har att göra en normberäkning för februari 2011. I denna har stadsdelsnämnden rätt att räkna bidrag, som Sairan Ali haft rätt till i januari 2011 men inte sökt, som en fiktiv inkomst.

I Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2003:5, omtryckt genom SOSFS 2009:23, sid. 20) om ekonomiskt bistånd anges att för att socialnämnden ska kunna avgöra om en enskild har rätt till ekonomiskt bistånd behövs ett underlag för bedömning och beräkning. Om hon trots särskild begäran inte förser nämnden med det underlag som behövs eller motsätter sig att handläggaren tar nödvändiga kontakter, bör ansökan i regel kunna avslås.

Av utredningen framgår att Sairan Ali har informerats om att hembesöket behöver göras för att utreda boendesituationen och slutföra utredningen samt att det kan komma att påverka beslutet för mars 2011. Med hänsyn till att Sairan Ali inte har medverkat till det av stadsdelsnämnden önskade hembesöket anser förvaltningsrätten att hon inte bidragit till utredningen i sådan omfattning att det kunnat avgöras huruvida hon varit berättigad till försörjningsstöd. Stadsdelsnämnden har därför haft fog för sitt beslut avseende mars 2011. Överklagandet skall således i denna del avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1a).

David Munck
Ordförande

I avgörandet har, förutom ordföranden, deltagit nämndemännen Camilla Ek,
Dan Lind och Yvonne Riddervik. Föredragande var Stephanie Rissveds.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen fordras att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att talan prövas eller om det föreligger synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att grund för resning föreligger eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska undertecknas av klaganden eller dennes ombud och ges in i original samt innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, personnummer/organisationsnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.